

Nem válik politikamentessé a romániai oktatási rendszer, mert ahol pénzt osztanak, ott lobbi születik. A kormány optimista, az viszont már kevésbé, aki a terepen látja, hogyan landolnak a központi elképzelések az iskolákban és a finanszírozó önkormányzatoknál. Az iskolák maguk döntik el, ki lesz az igazgató, az iskolaszékek döntik el, mit kínál az iskola, és ki taníthat az intézményben, a tanár maga dönti el, milyen módszereket vet be az órán, sőt azt is, mire szánja a tanóra negyedét. Az önkormányzat pedig maga dönti el, mennyi pénzt ad erre.

A központmentes szabadság előnyeit ecsetelték az EU Tábor oktatási törvényt ismertető paneljének tagjai. Utána arról beszélgettünk velük, hogyan alkalmazható az új törvény egy sokévtizedes rendszerben, amelynek felszínét folyamatosan kalapálták az elmúlt húsz évben.

Helyi szakmák a helyi iskolákban

Hogyan alakítja át a szakiskolai képzést az új tanügyi kerettörvény, kérdeztük Szőcs Domokostól, a tárca Kisebbségi Oktatási Főosztályának vezetőjétől, aki örvendetesnek tartja, hogy a februárban életbe lépett törvény visszahozza a nem olyan rég megszüntetett szakiskolai képzést az oktatási palettára.

Szőcs elmondta, a létező szakközépiskolák vezetnek be ősztől inasképző osztályokat, ahol nem kötelező érettségizni, a képzés pedig fél évtől több évig terjedhet. Az iskolai decentralizáció jegyében pedig minden iskola maga választhatja meg, milyen profilú szakosztályokat kíván indítani a helyi feltételeknek megfelelően.

Az iskola a helyi közösséget kell, hogy kiszolgálja, tette hozzá a főosztályvezető, aki az új törvény nagy előnyét a szemléletváltásban látja: amíg eddig a kezdeményezések a minisztériumtól indultak, és a tanfelügyelőségeken keresztül értek le az iskolákhoz mint végrehajtókhoz, most már azt várják, hogy az iskolák kezdeményezzék a változásokat, és ami nekik jó, azt próbálják jóváhagyatni és elismertetni a minisztérium intézményeivel.

Ehhez többek között arra van szükség, hogy alakuljanak meg az iskolaszékek, az iskolai

vezetőtanácsok, amelyek Szőcs szerint már eddig is megalakulhattak volna. Igyekezniük kell mindent helyben megoldani, és csak azzal a tanfelügyelőségekhez vagy a minisztériumhoz fordulni, amit az iskolában nem tudnak megoldani.

Pénz és politika

Az egész oktatási rendszert kikezdő problémák megoldása talán nem is annyira pénz, vagy nem olyan sok pénz kérdése, mint ahogy gondoljuk – mondta Farkas Zoltán, a Romániai Közoktatás Minőségét Biztosító Ügynökség (ARACIP) magyar szakértője. Elsősorban politikai akarat kell hozzá, azaz hogy a tanárok lejáratása például ne az államelnök és a miniszterelnök szintjéről induljon, mert a tanárok iránti társadalmi bizalom nagyon megingott – fejtette ki Farkas.

(Az ügynökség a presztízs- és pénzhiány okozta tanári motiválatlanságot azonosította a hazai oktatási rendszer kudarcának egyik legfőbb okaként, amikor tavasszal végiglátogatott mintegy 340 iskolát, ahol rendkívül alacsony volt a tavalyi érettségin sikeresen vizsgázók aránya.)

Másrészt ez nem lehet akkora összeg, jelentette ki a szakember, hogy ne érje meg, hisz ténylegesen a jövőbe fektetjük. És ha hagyjuk az iskolákat, hogy saját belátásuk szerint költsék el a pénzt, akkor automatikusan alkalmazkodnak majd a piaci viszonyokhoz, és igyekeznek hatékonyan elkölteni a pénzt, vélte Farkas. Szerinte a szülő igenis megnézi majd, milyen iskolába iratja a gyermekét, és mivel az iskolák költségvetése a fejkvótától is függ, azok igyekeznek majd minél több gyermeket odacsábítani.

Az oktatási tárca deklaráltan és GDP-arányosan hat százalékos költségvetési részesedése soha az életben nem volt hat százalék, mondta Farkas, aki azt is nehezményezte, hogy egyrészt az iskolai fejkvóta a tavalyi 3300 lejről idén 2600 lejre csökkent (és idén eddig szinte 8 százalékos az infláció – szerk. megj.), ráadásul sok iskolának ezt a fejkvótát sem fizette ki a minisztérium.

Mi több, a decentralizáció egyáltalán nem jár a rendszer depolitizálásával, ecsetelte Farkas, mivel most a települési önkormányzatok döntik el szavazással, melyik iskola mennyi pénzt kap. Tudnak olyan esetekről, hogy ugyanolyan létszámú, ugyanolyan oktatást biztosító két iskola közül az egyik több, a másik kevesebb pénzt kap. Van, ahol kifizetik a tanároknak az ingázást, van, ahol nem – ami azt jelenti, hogy van olyan polgármester, akinek nem fontos, hogy minőségi oktatást biztosítson a településén, mondta Farkas.

Az ördög a módszertanokban (is) rejlik

Az EU Tábor oktatási törvényt firtató paneljén elhangzott, a kedvező változások akkor jelennek meg a gyakorlatban is, ha olyan alkalmazási módszertant dolgoznak ki a törvény mellé, amely ezeket segíti, és nem gátolja. Mert már olyan is történt, hangzott el, hogy ilyen alkalmazási normába a törvénynek teljesen ellentmondó javaslatot próbáltak meg belefoglalni. Az oktatási minisztérium weboldalán jelenleg is megtekinthetők ezek a javaslatok, július 15-ig fogadják a hozzászólásokat.

Hány tanárt, szakértőt, politikust mozgósított az RMDSZ a magyar oktatás számára kifejezetten előnyös módszertani javaslatok kidolgozására, ellenőrzésére – kérdeztük Pásztor Gabriella oktatásügyi államtanácsostól.

A miniszterelnök-helyettes kabinetje, ahol Pásztor maga is dolgozik, a kisebbségügyi államtitkársággal együtt több tanácskozást is szervezett már tanfelügyelőkkel – fejtegette számok nélkül az államtanácsos, illetve olyan gyűléseket, ahol januárban például a történelem és a földrajz tantárgy szakembereivel folytattak megbeszéléseket, múlt héten pedig Szovátán a román nyelvet és irodalmat oktatókkal találkoztak.

Azt már az elején tudták, mondta az államtanácsos, hogy a szakmódszertanok kidolgozását a minisztérium szétosztotta a megyék között. A honlapon szereplő 74 módszertant Király András oktatási államtitkár és Szőcs Domokos kisebbségügyi főosztályvezető szétküldte a magyar oktatásban érdekelt megyéknek és szakembereknek, hogy ellenőrizzék a kisebbségi szempontok szerint is – mondta Pásztor. Például hogy az igazgatók kinevezését szabályozó normában szerepel-e az, ami a törvényben, miszerint ott a kisebbségeket is képviselethez kell juttatni.

A javaslatok összesítése után ezeket minisztériumi szinten még egyszer átnézik – biztosított az államtanácsos. Az erre szabott határidőt feszegető kérdésünkre elmondta, a törvény hat hónapban jelölte meg az alkalmazási normák elfogadásának határidejét, ami augusztus végén jár le, szeptemberben pedig kezdődik az új tanév, amikor a törvénynek már sok rendelkezését érvénybe kell léptetni.

(Forrás:manna.ro)